

de inoltre come l'Ungheria, un tempo nazione forte e indipendente, abbia potuto essere derubata del suo spirito eroico divenendo preda di potenze straniere. Nelle sue parole riecheggia grave il lamento per le analoghe sorti del millenario impero cinese ormai prossimo al tramonto, minacciato dalla soverchiante presenza degli imperi coloniali europei. Liang arriva persino a formulare una parentela genetica fra cinesi e ungheresi, attribuendo a questi ultimi la discendenza dal popolo dei Xiongnu, che alcuni hanno identificato con gli Unni di Attila. Si tratta di una tesi infondata, ma allora Liang non aveva a disposizione materiale sufficiente per avvalorare la sua tesi; del resto la parentela genetica fra i due popoli rendeva le vicende di Kossuth e dell'Ungheria emotivamente più vicine al lettore cinese e più efficace la propaganda patriottico-rivoluzionaria.

L'impero Qing cadde nel 1911 e al suo posto fu fondata la repubblica di Sun Yat-sen, con una costituzione di stampo europeo. Liang, monarchico e profondamente scettico nei confronti delle posizioni dei radicali repubblicani, si ritirò a vita privata. Viaggiò in America, visitò l'Italia e altri Paesi europei, dove constatò con rammarico che l'eredità spirituale di Mazzini e di Kossuth era stata tradita e che ben presto ben più funesti eventi di portata internazionale avrebbero distrutto tutti gli ideali rivoluzionari che avevano animato il suo pensiero e ogni sogno di libertà e di riformismo illuminato.

Ilenia Parnanzone

Kossuth lelkés hazafi és kiváló szónok alakja, és kalandos élete mégis elégségesnek bizonyult ahhoz, hogy kivívja Liang rokonszenvét és egész élettörténet megírására ösztönözze, amelyben rávilágít egy politikus és népet jól ismerő ember erényeire. Kossuth életrajzában folyamatosan megpróbálja kiemelni a közös vonásokat és hasonlóságokat a kínai és a magyar nép között: a föld felszabadításának kérdését és a feudális kötelek feloldását, amelyek Kinában a Zhou korszakra nyúlnak vissza (Kr. e. XI. – VIII. század); a nemzeti nyelv kérdése, azaz a magyar nyelv hivatalosítása, amelyért Kossuth maga személyesen is küzdött és a kínai oktatási rendszer korszerűsítése Liang reformjaival; a kisebbségek együttélésének kényes kérdése, amely a kínai gondolkodó szerint egyik kiváltó oka volt a polgárháborúnak és a magyar forradalom bukásának. Liang azt a kérdést is felteszi magának, hogy vajon hogyan történhetett meg, hogy Magyarország, mely egykor erős és független nemzet volt, hősi szellemétől megfosztva idegen hatalmak prédája lett. Szavaiban az ezeréves kínai birodalomnak is hasonlóképpen osztályrészül jutott mely fájdalom visszhangzik, amely ma a hanyatlás küszöbén áll és az elnyomó európai gyarmati hatalmak fenyegetésétől retteg. Liang még egy genetikai rokonságot is megfogalmaz a kínaiak és a magyarok között, hiszen úgy tartja, hogy mi, magyarok Xionghu népétől származunk, akik néhányan Attila hunjaival azonosítottak. Egy alaptalan állításról van szó, akkor viszont még Liang nem rendelkezett elegendő anyaggal, ami alátámasztotta volna feltételezését. Egyébiránt pedig a genetikai rokonság érzelmileg közelebb hozta a kínai olvasóhoz Kossuth cselekedeteit és a magyarországi eseményeket és így a forradalmi – hazafi propagandát is hatékonyabbá tette.

Quing birodalma 1911-ben bukott meg és helyére Sun Yat-sen köztársaságát állították, mely alkotmányát európai sajtó alapján szerkesztette meg. Liang, aki egyeduralmi gondolkodású volt, mélyen szkeptikus a radikális köztársaságiak állásfoglalásával szemben, visszavonult magánéletébe. Utazást tett Amerikába, ellátogatott Olaszországba és más európai országokba, ahol fájó szívvel kellett látnia, hogy Kossuth és Mazzini szellemi örökségét elárulták és hogy nemsokára nemzetközi jelentőségű gyászos események sorozata fogja elpusztítani azokat a forradalmi eszméket, amelyek gondolatait a szabadságról és felvilágosodott reformokról szőtt álmait éltették.

Ilenia Parnanzone

The figure of Kossuth was familiar also to Liang Qichao (1873-1929), a Chinese thinker and journalist, who praised Kossuth's political acumen and ranked him among the greatest heroes of the 1848 revolutions – alongside Garibaldi, Mazzini and Cavour, as exemplars of patriotic ardour able to shake the consciences of the Chinese of his time. Liang Qichao emphasizes above all the analogies between China and Hungary: the problem of rural feudalism, which Kossuth proposed to abolish (feudal ties in China dated back to the Zhou dynasty, XI-VIII B.C.); the problem of a national language; the delicate issue of the cohabitation of the minorities, which the Chinese thinker singles out as a root cause of the civil war and of the failure of the Hungarian revolution. Liang even hypothesizes a genetic relationship between Chinese and Hungarians, attributing to the latter a descent from the Xiongnu people, whom some have identified with Attila's Huns. Liang wonders, moreover, how Hungary, once a strong and independent nation, could have been robbed of its heroic spirit, becoming prey to foreign powers. He observes that the millenarian Chinese empire at that time was also close to sunset, threatened both by internal crises and the overwhelming presence of European colonial powers.